

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत विशारद (बी.ए.) – बहिस्थ

परीक्षा : जानेवारी – २०२३

सत्र १ ले

विषय: व्याकरण – १ (19E411)

दिनांक : ०३/०१/२०२३	गुण : ८०	वेळ : स. १०.०० ते १.००
सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य		
प्र. १.अ)	काश्चन चतस्रः संज्ञाः सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत।	(१०)
	१) इत् २) वृद्धिः ३) संयोगः ४) तिङ् ५) गुरु	
आ)	सूत्रे सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत।	(१०)
	१) आदिरन्त्येन सहेता। २) यथासङ्ख्यमनुदेशः समानाम्। ३) अकः सवर्णे दीर्घः।	
प्र. २.	टिप्पणीद्वयं लिखत।	(२०)
	१) माहेश्वरसूत्राणि २) सूत्रलक्षणं तथा सूत्रप्रकाराः ३) णत्वम्	
प्र. ३.अ)	रूपाणि परिचाययत। (कानिचन दश)	(१०)
	१) गतवत्यौ २) वारिणी ३) आकर्ण्य ४) गिरौ	
	५) मत् ६) अलिखत् ७) पूजयथ ८) महिलयोः	
	९) लब्धुम् १०) जातानि ११) मधु १२) सम्पन्नः	
आ)	सूचनानुसारमुत्तरत- (कानिचन दश)	(१०)
	१) बालाः + अत्र- सन्धिं कुरुत।	
	२) सर्वत्रैव- सन्धिं विघटयत	
	३) तरवः हरिताः फलिताः च विद्यन्ते। (एकवचने लिखत।)	
	४) चञ्चलः कपिः वेगेन वृक्षम् आरोहत्। (द्विवचने लिखत।)	
	५) राजा दण्ड्यान् दण्डयति स्म। (स्म निष्कासयत।)	
	६) भक्तः गणेशम् अपूजयत्। (स्म योजयत।)	
	७) छात्रः क्रीडति खादति च। (पूर्वकालवाचकं योजयत।)	
	८) साधकः भूमौ उपविश्य अपठत्। (पूर्वकालवाचकं निष्कासयत।)	
	९) (जल) विना मत्स्यः न जीवति। (योग्यं रूपं योजयत।)	
	१०) कृष्णाः मेघाः वर्षन्ति। (संस्कृत-समानार्थकं लिखत।)	
	११) व्यासपीठस्य पृष्ठतः फलकं वर्तते। (संस्कृत-विरुद्धार्थकं लिखत।)	
	१२) भवान् प्रकोष्ठे उपविशति। (त्वम् इति सर्वनामपदं योजयत।)	
प्र. ४.अ)	कानिचन पञ्च वाक्यानि संस्कृतेन अनुवदत।	(१०)
	१) तुम्ही दोघे सुन्दर गाणे गाता.	
	२) घराच्या मागे लाल मुंग्यांचे वारूळ आहे.	
	३) विद्यार्थ्यांची परीक्षा कधी होती?	
	४) सगळ्या प्राण्यांमध्ये श्रेष्ठ प्राणी कोण आहे?	
	५) माझी आवडती भाषा संस्कृत भाषा आहे.	
	६) शंकर हे गणेशाचे पिता आणि पार्वती ही माता.	

आ) एकं श्लोकं सान्वयम् अनुवदत। (०५)

- १) अस्ति यद्यपि सर्वत्र नीरं नीरजमण्डितम्।
रमते न मरालस्य मानसं मानसं विना॥
- २) तृणानि भूमिरुदकं वाक्चतुर्थी च सूनृता।
एतान्यपि सतां गेहे नोच्छिद्यन्ते कदाचन॥

इ) कानिचन पञ्च वाक्यानि माध्यमभाषया अनुवदत। (०५)

- १) ये सावधानमनसा शृण्वन्ति, ते कार्यमुत्तमम् अवगच्छन्ति।
- २) ग्रन्थालये सर्वत्र बहूनि पुस्तकानि, नानाविधाः ग्रन्थाः तथा नियतकालिकानि विद्यन्ते।
- ३) विनयशीलस्य नरस्य यशः वर्धते।
- ४) दरिद्रस्य मित्राणि कुतः ?
- ५) गुरुः अज्ञानतिमिरेण अन्धस्य नेत्रं ज्ञानेन उन्मीलितवान्।
- ६) उद्याने गुल्मानि, लताः, पुष्पयुताः वृक्षाः च रोहन्ति।
